

Pr. Constantine Nasr

ARTA CĂSNICIEI

*Cum să rămâneți împreună
când lumea vă desparte*

Traducere de Alina Marc-Ciulacu

THEOSIS

2021

EDITURA THEOSIS

www.theosis.ro

office@theosis.ro

Tel: 0770111916

© **Editura Theosis** 2021 pentru prezenta ediție

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NASR, CONSTANTINE**

Arta căsniciei : cum să rămâneți împreună când lumea vă desparte / pr. Constantine Nasr ; trad. de Alina Marc-Ciulacu. - Oradea : Theosis, 2021

ISBN 978-606-94344-7-5

I. Marc-Ciulacu, Alina (trad.)

2

Traducerea s-a efectuat după originalul în limba engleză:
Constantine Nasr, Mastering the Art of Marriage. Staying Together When the World Pulls You Apart, © 2010, Conciliar Press.

Redactor: *Virgil Baidoc*

Tehnoredactare: *Simona Bulimac*

TIPĂRIT ÎN ROMÂNIA

Dedic această carte soției mele, Sharon. Fără ea, cartea nu ar fi existat. Mi-ai fost „os din oasele mele și carne din carnea mea”¹. Îmi ești tovarășă, iubită, prietenă. Ești împărăteasa căminului nostru și împărăteasa inimii mele.

*Cartea este de asemenea dedicată memoriei părinților mei, Părintele Zacharia și Khouria Nasra Nasr. Căsătoriți și cu copii, au venit din Palestina și au construit o viață nouă pentru noi, în Statele Unite. Prin dragostea lor unul față de celălalt, am putut vedea, în casa noastră, întruchiparea a ceea ce înseamnă să stăpânești arta căsniciei.
Veșnica lor pomenire!*

---

¹ Facerea 2, 23.

CUPRINS

Mulțumiri	6
<i>PARTEA ÎNTÂI: CUM SĂ STĂPÂNIM ARTA CĂSNICIEI</i>	
Totul ține de relație	10
Și vor fi amândoi un trup	17
Așadar, cum v-ați cunoscut?	25
Oglindă, oglinjoară	34
Purceluși și case trainice	46
Vârste și etape ale vieții	69
Pietre scumpe și temelii solide	80
Creioane și cărți de colorat	115
Nu e Camelot	121
Întrecerea tinerilor însurăței	131
<i>PARTEA A DOUA: CUNUNIA ORTODOXĂ</i>	
Îndrumări premergătoare nunții	164
Rânduiala Cununii în Biserica Ortodoxă	173
<i>Epilog: Trei sfaturi înțelepte privitoare la căsătorie</i>	200

Mulțumiri

Cărțile sunt de ajutor în a înțelege cele necesare pentru o căsnicie reușită. Dar nimeni nu poate ajunge să stăpânească arta căsniciei prin simpla citire a unei cărți și trecerea unui examen despre conținutul acesteia. Căsniciile reușite sunt rezultatul unei înțelepte puneri în practică a experienței. Cartea de față nu este nici un tratat academic despre căsătorie, nici un ghid practic cu rețete facile sau sfaturi ușor de asimilat. Ea este încununarea înțelepciunii dobândite în 38 de ani de căsnicie și 37 de ani de lucrare pastorală cu nenumărate cupluri.

Datorez recunoștință unui mare număr de persoane, pentru înțelepciunea împărtășită în aceste pagini. Întâi de toate, îi sunt recunoscător soției mele, Sharon. Învățămintele pe care le-am tras în decursul căsniciei noastre se regăsesc în paginile cărții.

Dar o viață de om e prea scurtă pentru a înțelege pe cont propriu ce înseamnă căsătoria. Am învățat din experiența altora și din cunoștințele pe care le-au dobândit aceștia. Părinții mei, Părintele Zacharias și Khouria Nasra Nasr, și părinții soției mele, Charles și Anna Slemon, au fost o carte vie de înțelepciune dobândită de-a lungul anilor de căsnicie. De la ei am învățat că o căsnicie reușită nu este doar o aspirație, ci un lucru realizabil. Dar tot din exemplul lor am mai învățat și că o căsnicie reușită se realizează prin efort constant.

În cei 37 de ani de slujire pastorală am lucrat cu

numeroase cupluri căsătorite, dintre care cele mai multe aveau căsnicii fericite. Luate împreună, acestea mi-au întărit convingerea că reușita în căsnicie este posibilă.

Urmărind tipul de relații din interiorul acestor cupluri și dat fiind că i-am asistat în diferite etape ale vieții lor, am remarcat că foloseau tehnici diferite pentru a stăpâni arta de a fi căsătorit. Căsniciile lor nu erau identice, dar își găsiseră fiecare propria cale. Aceste cupluri m-au ajutat să înțeleg că avem la dispoziție nenumărate posibilități și metode pentru a construi o căsnicie reușită. Am observat, în același timp, că aveau un lucru în comun – erau dedicați reușitei în căsnicie și, prin urmare, fiecare dintre ei se străduia din răsuferință pentru a face posibilă această reușită. Sunt profund îndatorat tuturor acestor cupluri.

Pe parcursul acestor 37 de ani, am săvârșit foarte multe cununii. Am văzut cum entuziasmul și emoțiile de a avea „nunta perfectă” pălește în timp. Peste doar câțiva ani, tânărul cuplu care se îndrepta radiind înspre petrecerea de nuntă avea să stea în biroul meu, iar cei doi abia dacă își mai vorbeau.

Adesea, învățăm mai mult din eșecuri decât din succese. Am remarcat că există un tipar în relațiile care eșuează. În cazul multor cupluri, cei doi își dau seama că nu s-au căsătorit cu persoana potrivită și că, de fapt, nu sunt compatibili. Alții pornesc pe acest drum cu așteptări idealiste, închipuindu-și că vor trăi fericiți împreună până la adânci bătrâneți. Atunci când apar neînțelegerile și lucrurile se complică, ei nu sunt dispuși să își asume efortul necesar pentru a o scoate la capăt. În lipsa unui angajament serios față de căsnicia lor, renunță

prea ușor. Și mai sunt și cei care nu s-au protejat nici pe ei înșiși, și nu și-au protejat nici căsnicia. Aceștia sunt mult prea siguri de perechea lor sau de căsnicia lor, ori de ambele. Unii își înșală partenerul cu altă femeie sau cu alt bărbat. Alții înșală prin faptul că își consideră munca sau drogurile ori jocurile de noroc mai importante decât căsnicia.

De la fiecare dintre ceștia am învățat, din păcate, că e mai ușor să construiești o căsnicie funcțională decât să remediezi una disfuncțională. Le sunt recunoscător tuturor pentru că m-au rugat să mă implic în crizele traversate de căsniciile lor. Lecțiile desprinse din aceste eșecuri se regăsesc în cartea de față.

În sfârșit, îi sunt profund îndatorat diaconului Ezra Ham. Nu numai că mi-a tehnoredactat manuscrisul, dar a înțeles ce voiam să spun. Ca și cum ar fi pătruns în mintea mea, a formulat, cu accent american și folosind metafore actuale, tot ceea ce voia inima mea să exprime. Cu ajutorul lui, idei abia schițate s-au transformat în teme amănunțit expuse. Am lucrat într-o inimă și într-un gând. Eram amândoi la aceeași pagină, ținând pasul unul cu altul. Eu am sădit ideile; el a udat recolta. Această carte este rodul. Mulțumesc, prietene!

Vreau să mulțumesc în mod special pentru ajutorul acordat de Protoprezbiterul Peter Gillquist și Katherine Hyde de la Conciliar Press. Sugestiile, comentariile și expertiza lor editorială au îmbunătățit strădaniile mele și au transformat această carte într-una mai bună decât ar fi fost altfel.

Partea întâi

Cum să stăpânim arta căsniciei

Capitolul 1

Totul ține de relație

În decursul anilor mei de preoție, am învățat din experiență nemijlocită că o căsnicie reușită presupune angajament – unul care trebuie să includă efort, adaptare și renunțarea la voia proprie. Am fost, de asemenea, martor la dinamica vieții rezultată dintr-un astfel de angajament. Prin acesta se poate produce minunea ca un bărbat și o femeie să devină un singur trup, într-o căsnicie frumoasă și aducătoare de împlinire pentru ambii soți.

Pentru creștinii ortodocși, căsătoria este o Taină. Ea este sfântă pentru cei care îl iubesc pe Hristos și fac voia Lui. „Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Așa încât nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă” (*Matei 19, 5-6*).

Când m-am căsătorit cu soția mea, Sharon, aveam 28 de ani. Am cunoscut-o cu ocazia unei conferințe despre viața în parohie, desfășurată la Boston, în 1972, și ceea ce m-a atras la ea au fost ochii ei și rochia pe care o purta. Am găsit o cale de a o întâlni, iar după nici trei luni în care i-am făcut curte, am început să vorbim despre căsătorie. Din marea Lui

milă, Domnul m-a binecuvântat cu darul vieții împreună cu această femeie. Am avut „întâlniri” la telefon și, după ce am fost de câteva ori în vizită la ea acasă, în Pawtucket, Rhode Island, ne-am și căsătorit.

Nu am participat la nicio ședință de consiliere maritală, nici nu am urmat cursuri de îmbunătățire a căsniciei. Percepția mea asupra căsătoriei și educația în privința a ce înseamnă să fii soț au provenit din observarea felului în care trăiau și se comportau părinții mei, a modului în care își exersau răbdarea unul față de altul și își rezolvau problemele. Am învățat, de asemenea, de la părinții lui Sharon. Au fost un minunat model de căsnicie plină de iubire, în care doi oameni devin un trup. Ceea ce se spune în Pildele lui Solomon a fost valabil în cazul nostru: „Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie s-o aibă; chiar când va îmbătrâni nu se va abate de la ea” (*Pildele lui Solomon* 22, 6).

Nu vreau să spun prin asta că părinții noștri nu au avut niciodată de înfruntat perioade dificile. Au fost și momente în care erau puși pe harță și se ciondăneau, nervoși. Câteodată mai curgeau și lacrimi. Și aș minți dacă aș susține că nu am întâmpinat probleme și provocări serioase în viața mea de familie. Dar o căsnicie se dezvoltă pe măsură ce doi oameni își descoperă un numitor comun și un mod de a înfrunta împreună problemele. Noi am trecut prin toate crizele arătând respect și delicatețe unul față de altul. Și cel mai important, niciodată nu ne-am raportat la căsnicia noastră sau la celălalt ca la un lucru de la sine înțeles.

De 38 de ani, Sharon și cu mine ne construim împreună căsnicia. Discutăm despre căsnicie și despre viața noastră

împreună. Cerem sfaturi înțelepte de la cupluri cu căsnicii fericite. Citim pe această temă. Totodată, tragem învățăminte din greșelile care au dus la destrămarea unor căsnicii. Pe scurt, lucrăm tot timpul asupra relației noastre.

Când am fost hirotonit preot, în 1973, eram eu însumi proaspăt căsătorit și aveam nevoie de îndrumare în a povățui tinerele cupluri și a le pregăti pentru legământul sacru al căsătoriei. Eram dornic să învăț de dragul celor pe care îi îndrumam și, cum eram proaspăt căsătorit, și pentru mine însumi.

După 38 de ani în care am citit, am studiat și am oferit sfaturi pentru căsătorie, după nenumărate ore dedicate unor căsnicii cu probleme, am ajuns la convingerea că trebuie să vă împărtășesc ceea ce am învățat despre căsătorie. Sunt primejdiile care trebuie evitate. Dar sunt și cunoștințe de asimilat și se poate dobândi experiență de viață.

Într-o scenă din filmul *Four Christmases* (*De Crăciun nu stăm acasă!*), un cuplu participă la un curs de dans pentru a învăța să danseze la propria nuntă. Când sunt întrebați care e data nunții, personajele interpretate de Vince Vaughn și Reese Witherspoon se dezlănțuie într-un discurs împotriva căsătoriei și încep să peroreze despre faptul că provin din cămine destrămate și că nici prin gând nu le trece să-și distrugă relația printr-un lucru care le cere efort, numit căsătorie. Desigur, până la sfârșitul filmului, ei descoperă importanța valorilor familiale.

Cuplurile sunt foarte dornice să ia lecții de dans înaintea nunții, pentru că nu vor să se facă de râs la petrecerea de nuntă. Personajele interpretate de Vaughn și Witherspoon era

dispuse să își asume efortul de a învăța să danseze împreună, dar nu și să își dea silința pentru o căsnicie funcțională.

O căsnicie fericită nu se obține fără strădanie. Asemenea unui dans elaborat, căsnicia este arta prin care două persoane învață să danseze grațios prin viață, în același ritm. Pentru a deveni un dansator desăvârșit, e nevoie de foarte multe lecții, timp de mai mulți ani. A învăța să te miști plin de grație prin viață, în același ritm cu soțul sau soția, presupune un efort săptămânal, dacă nu chiar zilnic. Nu e niciodată prea târziu să înveți să dansezi. Și nici să ajungi să stăpânești arta căsniciei. Lecțiile vor dura toată viața, dar exact asta înseamnă căsnicia: o viață întregă prin care să te miști cu grație, în același ritm cu perechea ta.

În decursul anilor, am strâns o mare cantitate de informație referitoare la căsătorie, grație căreia am devenit atât un sfătuitor mai competent, dar și un soț mai bun. Pe baza acestora am alcătuit exerciții practice pe care cuplurile ca voi le-au socotit a fi extrem de folositoare pentru a învăța să stea de vorbă despre ei înșiși și despre așteptările și visurile lor legate de căsătorie².

Nimeni nu își dorește să eșueze în căsnicie. Acesta e motivul pentru care citiți cartea de față. Indiferent că sunteți în faza de curtare ori deja căsătoriți, fie că sunteți la prima căsătorie sau la a doua, chiar dacă ați ajuns într-un impas în căsnicia voastră ori doar căutați modalități de a vă îmbunătăți căsnicia din rațiuni de întreținere preventivă, cartea aceasta vi se adresează.

---

² Am încercat să citez toate sursele folosite. Dar unele informații au devenit parte din mine în asemenea măsură, încât nu mai reușesc să îmi amintesc de unde provin.

Vă mai amintiți de prima dată când v-ați îndrăgostit? Mai știți cum o asaltați, îi aduceați flori, îi dădeați mereu întâlnire? Vă aduceți aminte cât de mult vă doreți să împărtășiți fiecare clipă cu el și că vi se părea bărbatul cel mai bun din lume?

Cei mai mulți dintre noi am trecut prin asta. Așa că hotărâm să ne căsătorim, să ne așezăm la casa noastră, să ne punem pirostriile – hotărâm să ne întemeiem o familie. Plănuim în amănunt ziua nunții. Ce vom purta? Ce vom spune? Unde vom merge?

Ne petrecem luni de zile făcând planuri peste planuri pentru marea zi, dar cum rămâne cu zilele, săptămânile, lunile și anii care vor urma? Cât timp petrecem plănuind cum vor fi aceștia? Din păcate, suntem atât de prinși cu planurile pentru nuntă, încât uităm să ne pregătim pentru căsnicie.

Și pentru că nu ne-am pregătit pentru căsnicie:

- Acum preferi să ieși cu băieții, nu cu iubita ta.
- Singurele flori pe care le cumperi sunt pentru plantat în grădină.
- Singurele întâlniri pe care ți le mai fixezi sunt programările la stomatolog.
- Dacă ar mai trebui să petreceți fie și un singur minut împreună, s-ar putea să fie ultimul.
- Ajungi să îți spui că nu l-ai mai vrea nici dacă ar fi ultimul bărbat de pe fața pământului³.

Televiziunea ne-a oferit serialul *Desperate Housewives* (Neveste disperate). Dar suntem și un popor de soți disperați și cu căsnicii disperate. Dacă ne uităm la instituțiile

³ Brian Bolton, *Desperate Marriages*. Descărcat de la SermonCentral.com în 21.12.2005.

de bază pe care se sprijină societatea, cum sunt familia, religia, instituțiile politice și sistemul educațional, vedem pretutindeni în jur că se află, cele mai multe dintre ele, în diferite stadii de degradare.

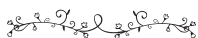
Singura care nu se află în colaps este Biserica Ortodoxă. Biserica joacă un rol important în viața omului și în viața familiei. Ea reprezintă o oază de normalitate în mijlocul unei nații în care nu mai domnește consensul în privința valorilor. Știind că mai bine de jumătate dintre căsătorii sfârșesc prin divorț, nu e greu ca oamenii să fie descurajați și, la fel ca personajele interpretate de Vince Vaughn și Reese Witherspoon, să se lanseze în perorații împotriva căsătoriei.

Am scris această carte cu scopul de a fi dătătoare de speranță. O căsnicie reușită nu este ceva imposibil, dar nu se obține din întâmplare. Se spune, ce-i drept, că o cununie se face în cer, dar ea este trăită pe pământ. Aici este locul în care ne dăm silința pentru a ajunge să stăpânim arta căsniciei.

Cartea se concentrează în primul rând asupra realităților din interiorul unei căsnicii. Nu ne căsătorim cu părinții partenerului nostru, nici cu rudele ori cu prietenii acestuia. Ne căsătorim cu perechea noastră, pe care o iubim și care are nevoie de toată grija și atenția pe care suntem capabili să i le acordăm, nu doar în săptămânile sau zilele premergătoare nunții, ci în zilele, lunile și anii care vor urma. Mirii își iau un angajament unul față de altul, așa cum se spune în ceremonia protestantă, „la bine și la rău, în bogăție și în sărăcie, în boală și în sănătate, renunțând la toți ceilalți, până când moartea ne va despărți”.

În domeniul imobiliar, cele trei cele mai importante

calități ale unei proprietăți avantajoase se spune că sunt „locația, locația și locația”. Cele trei cele mai importante calități ale unei căsnicii reușite sunt „relația, relația și relația”. Această carte se axează pe ambii parteneri și pe modul în care cei doi devin una.

Capitolul 2

Și vor fi amândoi un trup

Emisiunile de televiziune de tipul The Bachelor (Burlacul) și The Bachelorette (Burlăcița) au trivializat relațiile până la a le reduce la un soi de produs de vitrină, într-o varietate de decoruri exotice. Platformele online de servicii matrimoniale au devenit pețitorii zilelor noastre, numai că nu părinții sunt acum cei care aranjează căsătoria, ci calculatorul. În momentul în care „se cuplează”, oamenii care recurg la aceste servicii consideră că și-au găsit „sufletul pereche”. Întrucât computerul a stabilit că sunt compatibili, după numai câteva întâlniri, încep deja să facă planuri de nuntă. Adesea își scriu chiar ei jurămintele, prin care își fâgăduiesc iubire veșnică unul altuia, și se căsătoresc.

Dar, mai devreme sau mai târziu – uneori mai devreme –, luna de miere se termină. În perioada de curtare, ambii încearcă să se vândă cât mai bine celuilalt, așa că au o purtare plină de bunătate și de curtoazie. Însă odată intrați în rutina vieții de zi cu zi, dovezile de bunătate și de curtoazie, datorită cărora afecțiunea și dragostea dintre ei ar trebui să crească și să devină mai solide, încep să se rărească.

Nu puține sunt soțiile care, după câțiva ani de căsnicie,

se văd în situația de a-și spune:

- Înainte îmi ținea ușa deschisă.
- Înainte mă aștepta el pe mine.
- Îmi aducea flori sau bomboane.
- Își amintea de ziua mea de naștere.
- Ne dădeam întâlnire.
- Zăboveam îndelung la masa de prânz.
- Petreceam timp cu familia mea.
- Cheltuia bani cu mine.
- Era sensibil la nevoile mele.
- Chiar auzea ceea ce spun.
- Îmi împărtășea gândurile și preocupările lui.

La rândul lui, și soțul are, bineînțeles, propria listă:

- Înainte mă încuraja să joc golf.
- Purta cămăși de noapte atrăgătoare.
- Îmi gătea felurile de mâncare preferate.
- Se întâlnea cu mine la masa de prânz.
- Îmi cumpăra aftershave-uri deosebite.
- Mă ținea de mână în mașină.
- Voia să aprindem focul în șemineu.
- Nu avea afurisitele astea de migrene.

În momentul în care cuvântul „înainte” ajunge în prim-plan – când trecutul arată mai bine decât prezentul –, relația are probleme. Pe cât de ușor ne este să ne străduim să ne vindem cât mai bine pentru a începe o relație, pe atât de ușor dăm greș când vine vorba să lucrăm pentru a ne cultiva relația și a ne însuși arta căsniciei. Dacă nu băgăm de seamă, acei „înainte” din listă vor ajunge să ne afecteze starea de

spirit, iar căsătoria se va termina printr-un divorț.

Poate că e ușor să te cuplezi, dar nu e deloc ușor să întreții o relație. Aceasta presupune evoluție. Doi oameni, bărbat și femeie, care pot fi niște personalități total opuse, sunt chemați să devină una. Acesta nu este un act unic ori un eveniment singular. O relație trebuie să se dezvolte, să devină mai profundă, să se maturizeze.

Referatul biblic despre crearea bărbatului și a femeii din capitolul 2 al cărții Facerea ne ajută să înțelegem natura evolutivă a relațiilor. În versetul 18, Dumnezeu, care l-a creat pe om și l-a așezat în mijlocul grădinii raiului, ca să o lucreze, spune: „Nu este bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el”.

Relațiile ne împiedică să fim singuri. Dar a nu fi singur înseamnă mai mult decât a nu fi de unul singur. Chiar dacă te afli într-un autobuz aglomerat, tot te poți simți singur. A fi singur înseamnă a nu avea pe nimeni căruia să îi împărtășești gândurile și sentimentele. Doi oameni căsătoriți se pot simți tot singuri dacă relația lor din perioada de curtare nu evoluează într-o relație de căsătorie, în care cei doi devin tot mai deschiși unul față de celălalt, împărtășindu-și cele mai intime gânduri și sentimente. Nu e bine să fii singur. Iar dacă o persoană căsătorită este tot singură în interiorul căsniciei, asta nu numai că nu este bine, dar se poate dovedi dezastruos.

„O să îi fac un ajutor potrivit pentru el.” Soțiile noastre nu sunt mână de lucru. Nu sunt servitoarele noastre. Ci sunt un ajutor potrivit pentru noi. Sunt perechile noastre, și împreună formăm o relație reciproc avantajoasă, în care ne ajutăm, ne susținem și ne încurajăm unul pe altul, fiind cei mai

buni prieteni și iubiți. Cam în același fel în care Dumnezeu este „ajutor întru necazurile ce ne împresoară” (Psalmul 45, 1), și noi trebuie să fim un ajutor pentru perechea noastră.

În societatea modernă în care trăim, bărbații și femeile fug de responsabilitatea de a fi ajutoare potrivite pentru perechea lor, într-o relație care asigură susținere și grijă în avantajul amândurora. Ei profită de prima ocazie pentru a alege calea cea mai ușoară. Trebuie să ne fie cât se poate de clar că rolul soțului și al soției este acela de a trudi împreună pentru a-și păstra și proteja relația. Relația lor este cel mai bine protejată atunci când cei doi își îngăduie să avanseze în a învăța cum să își poarte de grijă unul altuia și cum să se ajute reciproc. Acest lucru cere timp și presupune învățarea din încercări și greșeli, precum și multă răbdare față de celălalt.

Nu există căsnicii perfecte. Poate că unii urmăresc telenovelele și își spun că asta înseamnă o căsnicie. În filme, la fel ca în basme, oamenii se îndrăgostesc și trăiesc fericiți până la adânci bătrâneți. Dar căsnicia nu e un basm, este realitate. Căsnicia nu este o fantezie trăită pe tărâmul viselor. În căsnicie aveam de-a face cu multe crize, sudoare și lacrimi, precum și cu idile și râsete.

Atunci când începem să studiem personalitățile dintr-un cuplu, aflăm că fiecare cuplu este unic, cu o identitate proprie. Mai descoperim și că fiecare dintre cei doi membri ai cuplului este o persoană unică, având propria ei identitate. Există însă o trăsătură comună, care îi aduce pe cei doi împreună și le oferă un numitor comun pentru a fi compatibili. Relația nu apare prin magie, ci este formată din simpatii și antipatii reale, din puncte forte și puncte slabe concrete.

În timp ce veți face, în cuplu, diferitele exerciții din paginile ce urmează, vă veți dezvolta propria cunoaștere, pe măsură ce fiecare dintre voi evaluează și ia în considerare la modul serios atât propriile aspecte fizice, emoționale, intelectuale și spirituale, cât și pe cele ale soțului/soției.

În prezent, în Statele Unite, mai bine de jumătate dintre căsătorii ajung la divorț. Din păcate, această disoluție a căsătoriei este în directă legătură cu declinul produs în Biserică, precum și în instituțiile de învățământ și în cele guvernamentale, care îndrumau cuplul și încurajau refacerea relației. Astăzi, 60%, sau chiar mai mult, dintre membrii societății provin din familii dezmembrate. Divizarea Bisericii în mii de denominațiuni se reflectă acum în miile și miile de căsnicii destrămate. Dispariția valorilor morale din sistemul nostru educațional, combinată cu compromisurile guvernanților în ceea ce privește valorile familiei, face acum ca divorțul să devină o practică socială și publică acceptată. În unele state, divorțul poate fi intentat în schimbul sumei de 25 de dolari.

Modelul părinților, al bunicilor și al străbunicilor, care au rămas împreună, aproape că a dispărut. Trăim într-o societate dinamică, aflată într-o continuă schimbare. Ne-am pierdut rădăcinile și nu mai clădim pe fundația reprezentată de valorile și istoria familiei. Ne-am rețezat legăturile cu trecutul, personificat de părinții și de buncii noștri, și mulți refuză să își asume viitorul, alegând să se lipsească de copii și de nepoți. Fără prezent și viitor, trăim cantonați în prezent. „Eu” și plăcerile mele din acest moment, asta e tot ce contează în viață.

Un bun prieten, preot ortodox la rândul lui, a ținut o cuvântare pe tema căsătoriei în fața unui grup de 50-60 de studenți. Era o discuție din perspectivă creștină desfășurată într-un cadru laic.

La sfârșit, când s-a ajuns la întrebări, un tânăr a ridicat mâna pentru a i se da cuvântul.

- Sunt îndrăgostit de cea mai grozavă fată din lume. E tot ce mi-am dorit. Dar sunt mort de frică, a spus el.

- Cum așa? l-a întrebat prietenul meu.

- Nu sunt sigur că o să reușim să rămânem căsătoriți. În familia mea, bunicul a înșelat-o pe bunica, așa că au divorțat. Tata a înșelat-o pe mama, și au divorțat.

Și, cu lacrimile prelingându-i-se pe obraji, în fața amicilor lui, a spus printre suspine:

- Am vreo șansă?

- Asta înseamnă întoarcerea la Hristos, i-a răspuns prietenul meu. Când Îi dăruim Lui viața noastră, punem un nou început, o luăm de la capăt. Dacă veți îngădui ca Iisus Hristos să fie capul căminului vostru și vă veți trăi viața în Biserica Lui, aveți mari șanse să reușiți. Și mai ai și ocazia să fii primul bărbat din familia ta care rupe șirul eșecurilor! Copiii tăi te vor iubi pentru asta, a mai zis el.

E de ajuns să intrați pe site-ul oricărui stat și să consultați datele statistice de stare civilă, la căsătorii și divorțuri. V-ar putea face să vă întrebați, asemenea tânărului pe care l-a încurajat prietenul meu, dacă nu va sfârși și căsnicia voastră drept un alt divorț din acea statistică.

Nu e surprinzător că Nevada are cea mai mare rată a divorțurilor. Dar e șocant să aflăm că Arkansas se situează

pe locul doi. În Oklahoma (unde trăiesc eu), în 1997, au fost 28.000 de căsătorii și 22.000 de divorțuri⁴. Un general ar putea trimite 28.000 de soldați în luptă, chiar știind dinainte că numai 6.000 vor supraviețui. Dar, cu siguranță, nu ar fi niște recruți proaspeți, fără antrenament.

La ședințele de consiliere maritală pe care le-am coordonat, le-am cerut participanților să consulte datele oficiale privind căsătoriile și divorțurile din regiunea lor. I-am rugat să îmi comunice totalul zilnic și să facă media săptămânală. Iar apoi să calculeze raportul dintre numărul căsătoriilor și cel al divorțurilor. Puteți încerca și voi, pentru regiunea voastră. O să înțelegeți în felul acesta că problema destrămării căsniciilor nu se întâlnește doar undeva, în altă parte. Este o problemă cu care se confruntă chiar regiunea în care trăiți.

Divizarea creștinismului stimulează un climat care conduce la disoluția familiei. Eliminarea rugăciunii din școlile publice a favorizat umanismul secular. Presa a contribuit și ea la declinul moral. Frank Schaeffer⁵ are dreptate când spune că trăim în era postcreștină. Biserica este singurul vehicul care poate revigora și consolida instituția sacră a căsătoriei. Mă rog pentru voi să vă ocrotiți și să vă păziți căsătoria.

Dacă soțul, logodnicul sau iubitul e de acord, citiți această carte împreună, cu voce tare. Faceți împreună exercițiile propuse. Relaxați-vă și amuzați-vă cu ajutorul

---

⁴ Pr. John Maxwell, „Marriage in the 90s”, în *The Mustard Seed*, nr. 1, iunie 1998, SS. George & Alexandra Orthodox Christian Mission, Fort Smith, Arkansas.

⁵ Frank Schaeffer este scriitor, regizor de film și scenarist american cu o viziune creștină (n.t.).

lor. Analizați îndelung problemele pe care vi le pun înaintea acestor pagini. Discutați pe îndelete unul cu altul despre ceea ce vă trece prin gând. Poate că, până să terminați cartea, veți ajunge să stați de vorbă mai mult între voi. Veți descoperi, poate, că relația voastră a evoluat, că dragostea dintre voi a devenit mai profundă, iar angajamentul față de celălalt s-a consolidat. Și, dacă așa vor sta lucrurile, poate că veți ajunge să auziți binecuvântarea ortodoxă „Mulți ani trăiască!”.

Capitolul 3

Așadar, cum v-ați cunoscut?

Enormal să vrem să știm cum s-au cunoscut doi oameni. Există nenumărate căi de a cunoaște pe cineva – prin intermediul familiei, al prietenilor, al unor evenimente organizate de Biserică, la serviciu ori în anumite contexte sociale. Relația voastră este specială și merită să vă amintiți și să notați cum v-ați cunoscut.

Cum v-ați cunoscut?

Când v-ați cunoscut?

Unde v-ați cunoscut?

Ce v-a atras în mod special la celălalt?

- Ochii?
- Culoarea pielii?
- Părul?
- Vocea?
- Felul de a se îmbrăca?
- Frumusețea fizică?
- Eleganța?
- Inteligența?
- Zâmbetul?
- Felul de a fi?
- Familia?
- Simțul umorului?
- Cariera?
- Mașina?
- Contul din bancă?

Fiecare dintre noi este atras de altceva. Suntem ființe vizuale, mai cu seamă bărbații, și adeseori atracția are la bază ceea ce vedem. (Desigur, dacă o persoană nu vede, prima impresie poate fi produsă de voce.) Dacă ne simțim atrași de cineva, tindem să stăm de vorbă cu acea persoană, ca să hotărâm dacă vrem să investim mai mult timp pentru a ne

cunoaște reciproc. Cu cât ajungem să cunoaștem mai bine pe cineva – dacă ne place acea persoană așa cum e ea cu adevărat, înlăuntrul ei –, cu atât ni se pare că arată mai bine.

Relațiile progresează, se dezvoltă și traversează etape în care ne plimbăm și stăm de vorbă, bucurându-ne să fim împreună. Pe măsură ce emoțiile devin mai profunde, ne ținem de mână și ne manifestăm afecțiunea, semn că relația evoluează.

Toți ar trebui să ne scriem povestea. Este interesant și de folos pentru un cuplu ca partenerii să își poată compara versiunile, pentru a descoperi asemănări și diferențe în ceea ce privește percepția asupra începutului relației.

Sunt nenumărate motivele pentru care oamenii hotărăsc să se căsătorească. Unii o fac pentru că și-au găsit un partener de viață pe care îl iubesc. Alții se căsătoresc de nevoie, din considerente materiale sau chiar din gelozie: „Sora mea s-a măritat, vreau și eu să mă căsătoresc”. Alții iau această decizie din cauză că înaintează în vârstă și vor să se așeze la casa lor. Unii se căsătoresc la insistențele familiei. Alții, pentru că s-au îndrăgostit. Dar, în sensul acesta, „dragostea” este un motiv înșelător. Cei care se îndrăgostesc cât ai clipi pot înceta la fel de repede să iubească.

A spune „da” căsătoriei este o decizie crucială. Nu poți pași spre altar cu pumnii strânși spunându-ți: „Dacă nu merge, pot oricând divorța”. Trebuie să îți cercetezi inima și să vezi cât de hotărât ești să te dedici unui partener pentru toată viața. La sfârșitul filmului *The Wedding Date* (*Ceva de împrumut*), personajul masculin spune: „Am fost pe punctul de a renunța, dar am hotărât că mai degrabă mă lupt cu tine

decât să fac dragoste cu altcineva”. El voia să spună: „Prefer să fi tu partenera mea și să ne străduim să ne depășim neînțelegerile, decât să fiu cu altcineva”. Ar trebui să fie greu să spunem „da”. Nu uitați, este și mai dificil și mai sfâșietor să spui: „Vreau să divorțez”.

V-am rugat să vă gândiți când și cum v-ați cunoscut. V-am rugat să vă scrieți povestea și să o împărtășiți partenerului. Eu vă împărtășesc experiența pe care am acumulat-o în ultimii 38 de ani. Cred că este corect ca și voi să îmi cunoașteți povestea.

Nu aveam de gând să mă căsătoresc. Intenționeam să rămân celibatar. Dar părinții mei își doreau nepoți. Și eu iubesc copiii, așa că am început să mă gândesc la căsătorie. Cam în acea vreme, m-am hotărât să particip la o întâlnire bisericească în Boston.

Cum aveam câțiva prieteni în zona Bostonului, s-a răspândit repede vestea că seminaristul își caută soție. La serata dansantă de sâmbăta, în timp ce ședeam împreună cu Mitropolitul Filip, întâistătorul Arhiepiscopiei Antiohiene, și cu alți câțiva preoți, mi-au fost prezentate câteva frumoase tinere domnișoare. Am fost foarte stânjenit și îmi venea să o șterg de acolo.

În timpul dansului, mi-a atras privirea o tânără domnișoară, îmbrăcată într-o rochie superbă. Interesându-mă, am aflat că este creștin-ortodoxă și că aparține parohiei Bisericii Sf. Maria din Pawtucket, Rhode Island. Preotul care organizase întrunirea era parohul ei. I-am arătat-o, iar el mi-a promis că are să mi-o prezinte.

În pauza dintre dansuri, a mers să o cheme. Inima mi

se făcuse cât un purice. Nu mă puteam gândi decât că iar o să mă simt stânjenit sau că, poate, o să fiu respins, așa că am plecat din încăperea! Când m-am întors, atât Mitropolitul, cât și preotul erau supărați foc pe mine.

Ceva mai târziu în aceeași seară, am fost până la urmă prezentați unul de altuia. Am făcut o plimbare și am început să stăm de vorbă, iar conversația noastră durează, iată, de aproape 40 de ani. Am aflat că e coafeză. Eu eram frizerul seminarului. Am avut astfel un punct comun, care ne-a ajutat să spargem gheața și să ne putem cunoaște mai bine. Am vizitat-o acasă, în Pawtucket, de trei ori. După câteva conversații telefonice, am început să vorbim despre căsătorie, și curând după aceea ne-am logodit.

Eram în ultimul an de seminar. Locuiam la patru ore distanță unul de altul, așa că nu ne puteam întâlni zilnic, și nici chiar săptămânal. Eram ocupat cu învățatul, dar pe 7 ianuarie 1973, eu și Sharon Slemon ne-am cununat în Biserica Sf. Maria din Pawtucket, Rhode Island.

Sunt încredințat că Dumnezeu este cel care ne-a adus pe Shanon și pe mine împreună. Iar noi ne-am străduit ca această căsnicie să fie pe vecie. Până în ziua de azi, ochii ei, modul în care se îmbracă și felul ei de a fi încă îmi atrag privirea și îmi taie răsuflarea.

Fiecare are de spus propria poveste. Acum a venit rândul lui Sharon să povestească, din punctul ei de vedere, cum ne-am întâlnit și cum i-am făcut curte.

POVESTEA LUI SHARON

Era în weekendul în care se sărbătorea Ziua Tatălui, în iunie 1973. Aveam 24 de ani, vârstă la care, pe vremea aceea, se socotea că o tânără ar trebui să fie căsătorită. Începusem să mă tem că nu aveam să îmi găsesc niciodată ceea ce în arabă se numește naseeb – ursitul.

Împreună cu un grup de prieteni, participam la Întrunirea Bisericii din regiunea New England, în Boston. Dat fiind că e o zonă destul de mică, toți participanții se cunoșteau între ei, dar în acel an a apărut și o figură nouă – un tânăr seminarist de la Seminarul Sfântul Vladimir. Venise pentru a-i spune Mitropolitului Filip Saliba că intenționa să treacă Oceanul, în încercarea de a-și găsi în țara lui de baștină o tânără cu care să se căsătorească. Mitropolitul i-a răspuns: „Cât sunt America și Canada de mari, n-ai găsit pe nimeni!?”.

La serata dansantă, toți preoții din zonă au adus la masă tinere pe care să i le prezinte lui Constantine. Până la urmă, din rândul dansatorilor, el m-a arătat pe mine și a spus: „Pe ea vreau să o cunosc”. Episcopul a întrebat: „De unde e fata?”, iar preotul din a cărui parohie făceam parte, Părintele Athanasius Saliba (care acum e episcop în Liban), a răspuns: „E din parohia mea!”. Părintele Athanasius a venit la masa mea și m-a condus în fața Mitropolitului. Am stat de vorbă și mi-a spus: „Aș vrea să vorbești cu unul dintre băieții mei”. (Pe seminaristi îi numea „băieții” lui.)

Între timp, Constantine dispăruse. M-am întors la grupul meu și le-am zis că, dacă mai voia să vorbească cu mine, avea să fie nevoit să plătească. O fată din fiecare

parohie trebuia întotdeauna să interpreteze un dans arăbesc, în scopul strângerii de fonduri pentru biserică, iar cu acea ocazie eu îmi reprezentam parohia. În timp ce dansam, am luat câteva bancnote de un dolar de la Constantine, un biet seminarist. Când s-a terminat dansul, am făcut cunoștință și am început să stăm de vorbă. Seara s-a încheiat, dar noi nu ne-am mai întors la petrecere. Am făcut schimb de adrese și numere de telefon.

Întrunirea s-a terminat, el s-a întors la New York, iar eu în Rhode Island. Câteva zile mai târziu, am primit o scrisoare de la el, în care îmi spunea că ar vrea să vină în vizită. Am întrebat-o pe mama, iar ea mi-a spus: „Trebuie să îl inviți. Nu uita că Mitropolitul te-a rugat să stai de vorbă cu el”. Nu aveam scăpare – nu îl poți refuza pe Mitropolit! Așadar, ca fiică ascultătoare a părinților mei și a Bisericii, l-am invitat pe Constantine în Rhode Island.

Câteva săptămâni mai târziu, el a venit la Pawtucket și a fost găzduit în casa preotului paroh. Am ieșit împreună în acel weekend; a mai venit apoi încă o dată, iar după a treia seară petrecută în oraș, mi-a spus că vrea să vorbească cu tatăl meu. În seara următoare a venit la tata (mama și cu mine eram și noi de față) și i-a explicat cum avea să fie viața lui și că eu urma să fac parte din această „lume clericală”, pentru că trăim o viață unică. Le-am spus părinților mei că asta îmi doream, mai ales că toată viața mea de până atunci însemnase familie, prieteni și biserică; nu eram genul care iese des în oraș. Cred că modul în care mă crescuseră părinții mă pregătise pentru o astfel de poziție în viață – nu că aș fi fost sau aș fi specială, dar asta mă împlinește. E ceea ce îmi place!

Până în acel moment, Constantine nu le pomenise nimic despre asta părinților săi. Acum sosise momentul ca ambele perechi de părinți să afle unii despre alții. Tata l-a sunat pe Părintele Athanasius și l-a întrebat despre părinții lui Constantine, iar aceștia l-au sunat pe Părintele Athanasius și i-au pus același gen de întrebări despre părinții mei. Și Mitropolitul Filip a stat de vorbă cu părintele paroh despre mine și familia mea – parcă era o anchetă guvernamentală!

În cele din urmă, s-au convenit data logodnei – august 1972 – și cea a nunții – ianuarie 1973. Și credeți-mă că tare repede au mai trecut cele șase luni!

Primele șase luni de căsnicie au trecut la fel de repede. Ne-am cununat în ianuarie, în Pawtucket; Constantine a fost hirotonit diacon în martie, în Beckley, Virginia de Vest, a absolvit Seminarul Sfântul Vladimir în mai și a fost hirotonit preot în iunie, în Rhode Island. Ne-am mutat în prima noastră parohie, Biserica Sfântul Gheorghe din Cedar Rapids, Iowa, în iulie. A fost o experiență amețitoare; dar, mulțumesc lui Dumnezeu, dacă aș avea ocazia, aș repeta această aventură.

Dumnezeu are cu adevărat grijă de noi dacă ne încredințăm voii Lui – dacă acceptăm timpul, locul și călăuzirea Lui. În acești 38 de ani, am trecut împreună cu Părintele Constantine prin multe și felurite experiențe, și Domnul ne-a ajutat de fiecare dată. Nu vreau să spun prin asta că drumul a fost tot timpul lin, ci că am reușit cumva să depășim toate obstacolele ivite în cale.

Indiferent de încercările cu care vă confrunțați în viață, nu ezitați să cereți ajutor de la Domnul – El răspunde întotdeauna, la momentul și în modul decise de El. Păstrați-

vă credința tare chiar și atunci când împrejurările par de nesuportat. Îmi amintesc cuvintele pe care unchiul Părintelui Constantine ni le-a spus cu o seară înainte să ne căsătorim: „Să fiți întotdeauna cei mai buni prieteni, pentru că nu vă aveți decât unul pe altul, și să nu vă culcați niciodată supărați”. Am păstrat mereu aceste sfaturi în minte și în inimă. În toți acești ani ne-am străduit împreună, într-un efort de echipă – ne-am susținut și ne-am condus viața într-un singur gând, concentrându-ne întotdeauna asupra lucrurilor importante. Dacă vă păstrați inima curată și credința puternică, veți trece testul celor 38 de ani (și chiar mai mult!), așa cum l-am trecut și noi.

Capitolul 4

Oglindă, oglinjoară

În povestea pentru copii *Albă ca zăpada*, prințesa care își admiră propria frumusețe, întreabă oglinda fermecată cine e cea mai frumoasă dintre toate. Dar oglinzile fermecate nu sunt diferite de cele adevărate: nu pot minți. Pot arăta doar ceea ce e în fața lor. Asemenea prințesei, nici nouă nu ne place când oglinda nu minte. Nu ne place să vedem că părul încărunțește și că apar ridurile. Nu ne place să recunoaștem că nu suntem tot ceea ce ne închipuim că suntem. Și mai ales nu ne place să admitem niciun lucru negativ în ceea ce ne privește.

Dacă nu ne place să recunoaștem nimic negativ în ceea ce ne privește, cu siguranță nu ne place ca alții să vadă vreunul dintre punctele noastre negative. La fel ca personajul lui Jim Carrey din *The Mask* (*Masca*), cu toții purtăm o mască. Aceasta întruchipează persoana publică prin intermediul căreia vrem să fim cunoscuți. Dar, în același timp, ea ne camuflează, ne ascunde adevărata personalitate.

Sunt o groază de probleme cu măștile. E nevoie de un efort uriaș pentru a reuși să păstrezi aparențele în public,

adică să fi altfel decât ești în realitate. Din cauză că nu lăsăm să se vadă cine suntem cu adevărat, împiedicăm dezvoltarea și maturizarea sinelui nostru real. În căsnicie, măștile sunt un adevărat dezastru!

Biblia ne spune istoria lui Iacov, care se îndrăgostește de Rahela. La nunta lor, socrul lui schimbă miresele și, fără să știe, Iacov o ia de nevastă pe sora mai mare a Rahelei, Lia. El nu își dă seama că a fost înșelat decât dimineața, după ce s-a consumat căsătoria. Vălul poate fi și el o mască!

În perioada întâlnirilor și a curtării, fiecare dintre cei doi încearcă să facă o impresie cât mai bună. Chiar dacă nu pretindem neapărat a fi altcineva, încercăm să ne ascundem de celălalt trăsăturile negative. Zicala „dragostea e oarbă” e adevărată. De multe ori, un mire își închipuie că se căsătorește cu o Rahela, ca să descopere mai târziu că a luat de nevastă o Lia. Și de multe ori o mireasă credea că s-a căsătorit cu un Iacov, ca să descopere cu tristețe că era, de fapt, un Esau.

Unele femei trec cu vederea trăsăturile negative pe care le văd la partener, deoarece își închipuie în mod greșit că, odată căsătorite, vor putea să își schimbe soțul și să îi corecteze minusurile. Aceasta este o altă rețetă pentru dezastru. Ce vezi, aia și primești. Pe cât posibil, trebuie să fim sinceri cu persoana iubită. Trebuie să ne cunoască așa cum suntem cu adevărat și să ne iubească pentru ceea ce suntem.

	Cunoscut de sine	Necunoscut de sine
Cunoscut altora	<i>Sinele meu public</i>	<i>Punctele mele oarbe</i>
Necunoscut altora	<i>Sinele meu ascuns</i>	<i>Sinele meu inconștient</i>

În Fereastra Johari⁶ redată mai sus, o persoană este reprezentată printr-o fereastră cu patru ochiuri de geam. Unul dintre ochiuri este sinele nostru public: ceea ce știm despre noi înșine și le este cunoscut și celorlalți. Al doilea ochi sunt punctele noastre oarbe. Acestea reprezintă acea parte din noi pe care ceilalți o văd, dar pe care noi nu o vedem la noi înșine. Cel de al treilea este sinele nostru ascuns: lucrurile personale pe care le cunoaștem doar noi, nu și ceilalți. Iar cel de al patrulea este acea zonă din noi înșine care ne este necunoscută și nouă, și celorlalți: sinele nostru inconștient.

Pentru ca noi să ne dezvoltăm și să ne maturizăm, trebuie ca și relația cu partenerul nostru să se dezvolte. Aceasta este intriga principală a filmului *De Crăciun nu stăm acasă*. Toate celelalte cupluri din film par a se cunoaște mai bine decât o fac personajele interpretate de Vince Vaughn și Reese Witherspoon. Cele două personaje descoperă lucruri neștiute despre celălalt și se văd obligați să hotărască dacă își doresc ca relația lor să se dezvolte, chiar și în condițiile în care această dezvoltare implică depășirea limitelor înguste a ceea ce știau deja.